

Ingrid Frellumstad

Å navigere i kaoset

Saksbehandlere i barneverntjenesten sin bruk av faglig skjønn og standardisering i arbeidet med foreldrekonfliktsaker

Navigating in the Chaos

The Use of Professional Judgment and Standardization by Caseworkers in the Child Protective Service in their Handling of High-Conflict Cases

Bacheloroppgave i Sosialt arbeid

Veileder: Celine B. Larsen

Mai 2023

Ingrid Frellumstad

Å navigere i kaoset

Saksbehandlere i barneverntjenesten sin bruk av faglig skjønn og standardisering i arbeidet med foreldrekonfliktsaker

Navigating in the Chaos

The Use of Professional Judgment and Standardization by Caseworkers in the Child Protective Service in their Handling of High-Conflict Cases

Bacheloroppgave i Sosialt arbeid

Veileder: Celine B. Larsen

Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

Institutt for sosialt arbeid

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

I dagens samfunn er familiestrukturer i endring og flere foreldre oppdrar barn sammen uten å være et par. For noen foreldre kan dette være svært konfliktfylt, og konflikten kan i visse tilfeller bli så sterk og langvarig at barnet påvirkes negativt. Da er det barnevernets plikt å undersøke om det foreligger omsorgssvikt og eventuelt bistå familien. Hensikten med denne oppgaven er å belyse hvordan saksbehandlere best mulig kan undersøke foreldrekonfliktsaker. Oppgaven er teoretisk, og baserer seg på systematiske litteratursøk og annen faglitteratur for å belyse problemstillingen; *på hvilken måte kan faglig skjønn og standardisering skape muligheter og begrensninger for saksbehandlere i barneverntjenesten sitt arbeid med foreldre i konflikt?*

Gjennom oppgaven kommer det frem at foreldrekonfliktsakene er utfordrende blant annet fordi de er vanskelig å kategorisere og har en emosjonell påkjenning for saksbehandlerne. Faglig skjønn kan hjelpe saksbehandleren å tilpasse undersøkelsen, men standardisering kan derimot tilby bedre rettssikkerhet og likebehandling for familien. Avslutningsvis foreslås en nyansering av faglig skjønn med tydeligere rammer.

Abstract

Family structures are changing in our society, and increasingly more parents are raising children without being a couple. This can be highly conflictual for some parents, and the conflict can in some cases be so strong and long-lasting that the child is negatively affected. In these situations, it's the child protective services responsibility to investigate whether the child is being neglected and how to potentially assist the family. The purpose of this thesis is to look at how caseworkers can best investigate the high-conflict cases. The thesis is theoretical and based on systematic literature searches and other existing literature to address the research question; *In what way can professional judgment and standardization create opportunities and limitations for caseworkers in child protective services working with high-conflict cases?*

It is revealed throughout the thesis that cases of high-conflict are challenging, among other things, because they are difficult to categorize and are emotionally taxing for the caseworkers. Professional judgment can help the caseworker to adapt the investigation, but standardization provides better legal protection and equal treatment for each family. Finally, the thesis proposes a nuanced view of professional judgment with clearer guidelines.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
1.1 Presentasjon av problemstilling	2
1.2 Bakgrunn for valg av tema	2
1.3 Avgrensning av oppgaven	3
1.4 Forforståelse	4
1.5 Oppgavens oppbygning	5
2.0 Metode	7
2.1 Hva er metode?	7
2.2 Innledende søk	7
2.3 Systematiske og supplerende søk	8
2.4 Kildekritikk	9
3.0 Litteratur, empiri og fagstoff	11
3.1 Foreldrekonflikt	11
3.1.1 Sosioøkonomisk status i foreldrekonfliktsaker	12
3.2 Juridiske rammer	13
3.3 Faglig skjønn	13
3.3.1 Ulik skjønnsutøvelse blant saksbehandlere	14
3.4 Standardisering i barnevern	15
3.4.1 Rettssikkerhet	15
4.0 Diskusjon	17
4.1 Kategorisering og definering av problemet	17
4.1.1 Forhandlinger av ansvarsområde	18
4.1.2 Undersøkelsen	19
4.1.3 Kompleksiteten i foreldrekonfliktsaker	21
4.1.4 Bruk av standardisering i arbeid med komplekse foreldrekonfliktsaker	22
4.2 Saksbehandlerens emosjonelle investering	23
4.2.1 Emosjonelle påkjenninger i foreldrekonfliktsaker	23
4.2.2 Muligheter med standardisering	24
5.0 Avslutning	27
Referanseliste	29
Vedlegg 1 – søkelogg	32

1.0 Innledning

I 2021 opplevde nærmere 8 100 barn under 18 år at foreldrene skilte seg (Statistisk sentralbyrå, 2022). Når saker der foreldre er i konflikt havner hos barnevernstjenesten forteller saksbehandlere at det er blant de mest krevende, frustrerende og utmattende sakene å jobbe med. Dette er blant annet på bakgrunn av de krevende skjønnsmessige vurderingene knyttet til å undersøke konfliktens alvorlighetsgrad og skadevirkninger for barnet (Jevne & Ulvik, 2012; Sudland & Neumann, 2021b). Sakene kan også preges av at familiene har høyere sosioøkonomisk status enn familier i øvrige barnevernssaker (Sudland & Neumann, 2021a, s.140). Foreldrene kan være i høy konflikt om barnets bosted, hvordan foreldreansvaret skal utøves og samværsfordeling (Jevne & Ulvik, 2012, s.20). Det er derfor blant annet diskutert hvorvidt barnevernsarbeidet i undersøkelsesfasen burde styres av faglig skjønn eller større grad av standardiserte maler. Barneverntjenesten og familievernkontoret bruker ord som høykonflikt og foreldrekonflikt for å kategorisere disse sakene. Begrepene brukes om hverandre, og felles for disse sakene er at de handler om fastlåste, langvarige og intense konflikter mellom foreldre som ikke bor sammen (Sudland & Neumann, 2021, s.137).

I en skilsmisseprosess skal foreldre med barn under 16 år gjennomføre én obligatorisk mekling hos familievernkontoret, for å avgjøre barnets bosted og samvær (Gulbrandsen & Tjersland, 2017, s.7). Konflikt mellom foreldre og barnefordeling er i utgangspunktet ikke barneverntjenestens sitt mandat, men tilhører domstolen og familievernkontoret (Barnelova, 2022). For noen familier kan konflikten påvirke barnets utvikling og trivsel negativt, og i slike tilfeller beveger man seg over i barneverntjenestens felt. Høykonfliktsakene kan være særlig utfordrende ettersom de ligger i skjæringspunktet mellom barneloven og barnevernsloven, og derfor mellom familievernkontoret og barneverntjenesten sitt mandat (Jevne & Ulvik, 2012, s.21). I hele 11% av tiltakssakene til barneverntjenesten i 2016 var årsaken høy grad av konflikt i hjemmet (Rød & Heggdalsvik, 2019, s.78) Derfor er det viktig at saksbehandlere vet hvordan de skal navigere i dette kaoset allerede i undersøkelsesfasen, for å hjelpe familiene på best mulig måte.

Kjernen av sosialt arbeid kan sies å være å forebygge, redusere og løse sosiale problemer for mennesker, der målet er å skape en positiv endring. Dette kan gjøres på et individuelt nivå, men også gjennom å synliggjøre og motarbeide strukturelle forhold i samfunnet som fører til ekskludering og marginalisering (Berg et al., 2015, s.19). Foreldrekonflikt er en risikofaktor i

barns oppvekst og barn som lever under foreldrekonflikt kan ha en høyere forekomst av emosjonelle skader (Houston et al., 2017, s.363). Emosjonelle skader i barndommen kan føre til flere komplekse problemer videre i barnets liv, noe som i ytterste grad kan føre til behov for andre sosiale tjenester slik som eksempelvis Nav, helse- og velferdskontor eller rusbehandling. Av unge som har hatt barnevernstiltak blir eksempelvis hele 65% sosialhjelpsmottakere (Hagaseth, 2019, s.46). På bakgrunn av dette utgjør foreldrekonflikt i barneverntjenesten et sosialt problem både for individet, men også for samfunnet ettersom sosialhjelp er ressurskrevende. I foreldrekonfliktsaker som i andre barnevernssaker står faglig skjønn sentralt, og påvirker hvordan saksbehandleren jobber. Faglig skjønn og skjønnsutøvelse har blitt tematisert gjennom de tre studieårene, og er viktig i yrkesutøvelsen som sosionom. Barn og familier i barneverntjenesten er ulike og har behov for individuelt tilpasset hjelp, og av denne grunn må sosionomer være bevisst sitt faglige skjønn og hvordan det utøves (Gjersøe, 2019, s.53).

1.1 Presentasjon av problemstilling

I denne oppgaven ønsker jeg å se nærmere på den faglige skjønnsutøvelsen som saksbehandlere i barneverntjenesten foretar i saker der det er bekymring for omsorgssituasjonen til barn på bakgrunn av stor konflikt mellom foreldrene. Dermed er oppgavens problemstilling:

På hvilken måte kan faglig skjønn og standardisering skape muligheter og begrensninger for saksbehandlere i barneverntjenesten sitt arbeid med foreldre i konflikt?

Jeg vil undersøke hva litteratur sier om foreldrekonflikt og hvorfor disse sakene er utfordrende. Jeg vil også tematisere skjønn og standardisering i barnevernsarbeid, og se på hvordan det kan brukes når saksbehandlere skal undersøke foreldrekonfliktsaker.

1.2 Bakgrunn for valg av tema

I 2013 la barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet frem en veileder som illustrerer barneverntjenestens rolle i saker der foreldrenes konflikt går utover barnets omsorgssituasjon. I denne står det at barnevernet har ansvar for å undersøke bekymring og hjelpe barn som blir utsatt for omsorgssvikt på bakgrunn av foreldrenes langvarige og sterke konflikt. Både denne veilederen og *veileder om barnevernets rolle ved mistanke om overgrep under samvær*, tydeliggjør at barnevernet ikke kan avvise foreldrekonfliktsaker på bakgrunn av at de ikke

tilhører barnevernets felt (BLD, 2006, 2013). Derfor er det viktig at sosionomer i barneverntjenesten vet hvordan de skal navigere seg i dette utfordrende landskapet for å best mulig beskytte barn utsatt for foreldrekonflikt.

Barneverntjenesten har ikke myndighet til å ta avgjørelser om samvær og bosted (Jevne og Ulvik, 2012, s.21). Likevel plikter barnevernet ifølge formålsparagrafen å sikre at barn som «lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid» jf. bvl. §1-1. Barn som lever under skadelig foreldrekonflikt er ikke et unntak fra formålsparagrafen (Jevne & Ulvik, 2012, s.21). Bekymringen skal behandles som i andre saker, ved at omsorgssituasjonen til barnet undersøkes dersom det er «rimelig grunn til å anta» at det finnes forhold som «kan gi grunnlag for å iverksette tiltak etter loven» jf. bvl. §2-2 1.ledd. Undersøkelsen skal gjennomføres i begge hjem og overfor begge foreldre, dersom de ikke bor sammen (BLD, 2006, s.25). Etter endt undersøkelse har barnevernet mulighet til å tilby tiltak slik, henviser til andre instanser, samt informere om regler etter barneloven og mulighet for å bringe sak inn for domstolen. Barnevernet kan også vitne i en eventuell retts sak eller anmelde straffbare forhold til politiet (BLD, 2006, s.6). Med andre ord står juridiske føringer sentralt i sosialt arbeid, og er avgjørende for handlingsrommet til saksbehandlerne.

For å gjennomføre gode undersøkelser kan faglig skjønn brukes aktivt. Jeg har tatt interesse og nysgjerrighet for den skjønnsmessige vurderingen saksbehandlerne må gjøre i gråsonen mellom ulike lovverk, som åpner opp for både muligheter og utfordringer. Av denne grunn kombinerer oppgaven interessen jeg har for barnevernfaglig arbeid med juss og faglig skjønn. Det finnes retningslinjer for sosionomers faglige skjønn i FOs yrkesetiske grunnlagsdokument. En av de etiske retningslinjene er at sosionomer skal ha et helhetssyn på mennesket (FO, 2019, s.5). Med andre ord er det viktig at sosionomer anvender faglig skjønn for å ha en helhetlig tilnærming til mennesker som trenger tverrfaglige og sammensatte tjenester, slik som familier i barnevernet.

1.3 Avgrensning av oppgaven

Barnevernlovens bestemmelse om undersøkelse jf. bvl. §2-2 og andre bestemmelser inneholder ulike kriterier som må tolkes basert på faglig skjønn. Barnets helhetlige omsorgssituasjon skal undersøkes, men det skal gjøres skånsomt jf. bvl §2-2 3.ledd. Da må saksbehandleren ta en skjønnsmessig vurdering på hvordan undersøkelsen best kan

tilrettelegges. Dette eksempelet viser at god skjønnsutøvelse står sentralt i barnevernsarbeid og er svært viktig for å unngå vilkårlighet som strider med kravet om likebehandling (Heggen & Dahl, 2017, s.71). Gjennom litteratursøk identifiserte jeg en et bredt spekter av forskning på faglig skjønn, og denne forskningen trakk inn standardisering. Oppgaven vil belyse saksbehandlers faglige skjønnsutøvelse og bruk av standardiserte maler i undersøkelsesfasen i saker der foreldre er i konflikt. Forskningslitteratur viser til ulike definisjoner av konflikt mellom foreldre. Oppgaven vil bruke både begrepet høykonflikt og foreldrekonflikt, og tar utgangspunkt i Heggdalsvik et al (2022, s.277) sin definisjon der konflikten er av en slik varighet og intensitet at den utgjør en risiko for barnets utvikling og tilpasning.

Oppgavens fokus er på systemnivået i barneverntjenestens arbeid med foreldrekonfliktsaker. Oppgaven fokuserer ikke på konsekvenser av konflikten ettersom jeg anser det som en bred faglig enighet om at konflikt er skadelig for barn. Selv om oppgaven er på et strukturelt nivå er faglig skjønn noe personlig for hver saksbehandler, og derfor baserer oppgaven seg på det personlige innenfor barneverntjenestens strukturelle rammer. Oppgaven vil ta utgangspunkt i norske forhold, og jeg utelater familievernkontorets skjønnsutøvelse og arbeid med foreldrekonflikt. Disse avgrensningene gjøres med hensyn til oppgavens omfang og lengde. Kunnskap om faglig skjønn og standardisering i foreldrekonfliktsaker kan også være overførbart til skjønnsutøvelse og standardisering i barnevernets saksbehandling generelt.

1.4 Forforståelse

Forforståelse er et begrep som bygger på hermeneutikken, som er studiet av hva forforståelse er og hvordan det oppnås. Forforståelse tar utgangspunkt i at mennesker har fordommer basert på tidligere erfaringer i møte med nye hendelser og fenomener. På den måten blir våre holdninger og oppfatninger med oss når vi prøver å forstå en situasjon (Brodtkorp & Rugkåsa, 2019, s.28).

I praksisperioden var jeg på et barnevernskontor der jeg møtte flere foreldre i konflikt og jeg har derfor hatt en rekke tanker og følelser knyttet til foreldrekonfliktsaker. Jeg har også selv skilte foreldre, noe som kan farge min forforståelse av tematikken. Dette kan eksempelvis gjøre at jeg ubevisst velger ut kildemateriale som bekrefter de antagelsene jeg allerede har. Oppgaven reflekterer også mine holdninger ettersom det er jeg som sammenligner materialet og drøfter det opp mot teori jeg har valgt ut. For å være bevisst min egen forforståelse og

personlige erfaringer, og for å vedlikeholde nøytraliteten i oppgaven har jeg aktivt søkt etter litteratur som belyser tematikken fra flere vinklinger.

1.5 Oppgavens oppbygning

Denne bacheloroppgaven består av fem kapitler; innledning, metode, litteratur, diskusjon og avslutning. I tillegg er en logg fra litteratursøkene vedlagt i slutten av oppgaven.

I metodekapittelet vil jeg fremlegge hvordan jeg fant frem til kildene og refleksjoner knyttet til valgene jeg gjorde. I kapittelet om litteratur vil jeg presentere hva litteraturen sier om juridiske rammer, foreldrekonflikt, faglig skjønn og standardisering i barnevernsarbeid. I diskusjonsdelen vil jeg diskutere hvordan faglig skjønn og standardisering kan skape muligheter og utfordringer i foreldrekonfliktsaker, og avslutningsvis skal jeg oppsummere oppgavens hovedpunkter.

2.0 Metode

Det følgende kapittelet vil beskrive hva metode er og oppgavens metodiske tilnærming. Først vil kapittelet beskrive søkeprosessen, reflektere rundt valgene som er tatt og begrunne de. Avslutningsvis vil kapittelet fremlegge kildekritikken brukt i skriveprosessen.

2.1 Hva er metode?

Dalland (2017, s.51) definerer metode som «(...) en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap». I sosialt arbeid anvendes samfunnsvitenskapelig metode for å innhente informasjon om den sosiale virkeligheten, analysere denne informasjonen og finne ut hva den kan fortelle oss om samfunnet (Johannessen et al., 2016, s.25). Denne oppgaven er teoretisk og benytter eksisterende forskning gjennom systematiske litteratursøk og supplerende søk, for å belyse saksbehandleres bruk av faglig skjønn og standardisering i undersøkelsesfasen i arbeid med foreldrekonfliktsaker.

2.2 Innledende søk

I begynnelsen av arbeidet foretok jeg noen innledende søk, og ifølge Johannessen (2016, s.8) er det viktig å gjøre seg kjent med relevant litteratur for å utforme problemstillingen. Jeg ønsket å undersøke hvordan høykonfliktsaker mellom foreldre kan være utfordrende for ansatte i barneverntjenesten. Søkene ble gjort i databasene Oria, Idunn og Scopus med både norske og engelske søkeord. De valgte søkeordene var «barnevern» og «foreldrekonflikt» eller «høykonflikt», med ulik trunkering. Trunkering er en metode for søk som utvider søket slik at man får opp ulike varianter av ordet (Helsebiblioteket.no, 2020). Å søke på «barnevern*» kan derfor gi resultater slik som «barneverntjenesten» eller «barnevernsarbeid». Deretter ble søkeordene oversatt så direkte som mulig til engelsk; «child welfare» og «high conflict», for å få internasjonale artikler. I utvelgelsesprosessen leste jeg overskrifter og sammendrag for å identifisere de relevante artiklene og dette hjalp meg å spisse problemstillingen for oppgaven. Gjennom å se etter nøkkelord som «foreldrekonflikt», «saksbehandler», «høykonflikt» og «utfordringer» ble artiklene til Sudland & Neumann (2021b), Sudland (2019) og Heggdalsvik et al (2022) identifisert. Gjennom søkeprosessen reflekterte jeg rundt at det var flest artikler om konsekvensene av foreldrekonflikt for barn, og at det var utfordrende å finne artikler som belyste foreldrekonflikt knyttet til saksbehandlerens arbeid. Artiklene som ble valgt ut for oppgaven er ny forskning som belyser tematikken på en god måte.

2.3 Systematiske og supplerende søk

I det systematiske søket ble de de norske og engelske søkeordene gjentatt ettersom de var relevante i lys av problemstillingen. I tillegg til dette ble søkene kombinert med ordene «skjønn» og «discretion» eller «assessment». Dette var på bakgrunn av en avgjørelse om å fokusere oppgaven opp mot skjønnsmessige vurderinger i foreldrekonfliktsakene. Jeg fikk opp flere av de samme resultatene som ved det innledende søket, men hadde et annet blikk i gjennomgangen. Søkene ble avgrenset avhengig av antall resultater, men dette viste at resultatene var få og at det derfor ikke kunne gjøres omfattende avgrensninger. Dette tyder på at det jeg ønsket å undersøke er et smalt forskningsfelt. Jeg brukte eksklusjonskriteriene som avgrenset årstall (2013-2023), og materialtype (fagfellevurdert/artikkel). Videre ble de samme nøkkelordene som ved det innledende søket brukt, men jeg lette også etter «faglig skjønn» og «skjønn» i overskriftene og sammendragene. Fra det systematiske søket fant jeg artiklene til Sudland & Neumann (2021a) og Jevne & Ulvik (2012) relevante. Disse artiklene undersøker blant annet hvorfor det er krevende for barnevernsarbeideren å undersøke og vurdere hvorvidt konflikten skader barna, og at undersøkelsen preges av mye tvil og vegring. Gjennom disse artiklene konkluderte jeg med at jeg ville se nærmere på undersøkelsesfasen.

Det supplerende søket ble viktig i prosessen ettersom det var utfordrende å finne søkeord som ga resultater som knyttet barnevern og foreldrekonflikt til skjønn. Jeg valgte derfor å kombinere søkeordene «barnevern*» og «skjønn*» for å finne mer generell forskning om skjønnsutøvelse i barnevernet. Dette ga meg artikkelen til Samsonsens & Turney (2017). Denne artikkelen retter fokuset mot rollen til profesjonelt skjønn i undersøkelsesarbeidet, og sammenligner en norsk og engelsk barnevernskontekst. Jeg fant denne artikkelen interessant ettersom den ser på to land med ulike tilnærminger til barnevernsarbeid, der den ene legger mer vekt på profesjonelt skjønn og den andre på standardisering.

Videre opplevde jeg kjedesøk som en særlig fordel ettersom det gjorde det lettere å finne relevant litteratur og forskning som jeg ikke fant gjennom innledende og systematiske søk. Kjedesøk innebar at jeg startet med en relevant artikkel og deretter fant relevante kilder i referanselisten. På denne måten kunne jeg bygge en omfattende og solid kunnskapsbase for oppgaven, til tross for at forskningsfeltet er snevert. Gjennom kjedesøk i artikkelen til Jevne og Ulvik (2012) fant jeg artikkelen til Houston et al (2017) om foreldrekonfliktsaker i det canadiske barnevernet. Denne skilte seg ut ettersom den ser på utfordringer ved

foreldrekonfliktsaker og foreslår mulige forbedringer i barneverntjenestens arbeid. Til slutt har jeg også funnet kilder fra pensumlister i tidligere emner og brukt biblioteksøk.

2.4 Kildekritikk

Når en skal orientere seg i store mengder materiell er kildekritikk svært viktig. Det å kunne vurdere kvaliteten og troverdigheten til kilder vil styrke argumentasjonen i oppgaven, og man vil bedre kunne redegjøre for kunnskapsgrunnlaget oppgaven bygger på. Kildekritikk går også ut på å vurdere hvorvidt kilden belyser problemstillingen på en god måte (Bergheim et al., 2018, s.53-54). Forskningsartiklene brukt i oppgaven er fagfellevurderte, noe som vil si at to eller tre fagfeller innenfor et fagområde har godkjent dem (Utdanningsforskning, 2016). Fordelen med å basere oppgaven på eksisterende fagfellevurderte artikler er at oppgaven får evidens og faglig tyngde.

Barnevernsarbeid knyttet til foreldrekonfliktsaker utformes og gjennomføres ulikt i forskjellige kulturer basert på ulike normative oppfatninger av foreldreskap, konflikt og omsorgssvikt. Derfor anvender oppgaven i hovedsak artikler som har undersøkt en norsk barnevernskontekst. Likevel inkluderer oppgaven to artikler fra en internasjonal kontekst ettersom jeg har funnet de relevante; artikkelen til Houston et al (2017) fra Canada og artikkelen til Samsonsen & Turney (2017) som er en sammenligningsstudie av Norge og England. Både Canada og England har lignende velferdssystemer som Norge, samt lignende normative og kulturelle trekk. Disse artiklene er derfor valgt ut ettersom de kan ha en overføringsverdi til norsk kontekst.

Tre av artiklene har samme forfattere og er deler av forskningsgrunnlaget for doktorgraden til Sudland (2023). Dette gjelder artiklene Sudland (2019) og Sudland & Neumann (2021a og 2021b). Ved å bruke flere artikler med samme forfattere som er skrevet innenfor samme fagmiljø risikerer jeg å få frem et snevert perspektiv på problemstillingen. For å unngå dette har jeg aktivt lett etter artikler med andre forfattere og fra internasjonale kontekster. Gjennom litteratursøkene oppdaget jeg at det finnes lite forskning på foreldrekonfliktsaker i barnevernet, og det problematiseres også i doktorgraden til Sudland (2023). Det gjorde at utvalget av artikler som var både tematisk og kontekstuellet relevante var begrenset, og nettopp av den grunn mener jeg det er viktig å rette mer oppmerksomhet mot tematikken.

3.0 Litteratur, empiri og fagstoff

Dette kapittelet vil presentere hovedtrekkene i relevant litteratur, empiri og fagstoff med hensikt om å skape en forståelse av oppgavens tematikk. Litteraturen vil danne et grunnlag for videre diskusjon i oppgaven. Kapittelet vil begynne med å redegjøre for foreldrekonflikt og på hvilken måte det er skadelig for barnet, for så å gi en innføring i det aktuelle lovverket. Deretter presenteres faglig skjønn og standardisering i barnevernsarbeid ut fra de sentrale momentene i litteraturen.

3.1 Foreldrekonflikt

Konflikt mellom foreldre er knyttet til en rekke alvorlige risikofaktorer for barn. Studier viser at barn som lever under langvarig og intens foreldrekonflikt har større risiko for utvikling av angst og depresjon, atferdsproblemer og rusproblematikk. Barna kan også ha dårligere skoleprestasjoner enn andre barn. Videre har studier indikert at gruppen kan utvikle dårlige relasjoner med foreldrene sine, og at de derfor står i fare for å oppleve problematiske samlivsforhold senere i livet. I artiklene var det konsensus blant barnevernsarbeiderne om at foreldrekonfliktsaker utgjør en alvorlig risikofaktor for barn (Heggdalsvik et al., 2022; Houston et al., 2017; Sudland, 2019; Sudland & Neumann, 2021a, 2021b), men likevel strever saksbehandlere med å definere og forstå fenomenet (Heggdalsvik et al., 2022,s.279).

Ekeland (2022) har spesielt fokusert på konflikter som oppstår mellom mennesker som er avhengig av hverandre, som for eksempel fraskilte foreldre med felles barn. Ekeland definerer *konflikt* generelt som situasjoner der ulikheter fremstår som «uforenelige og truende i forhold til egne behov og interesser», og at det oppstår «spenninger og følelser fordi en av partene opplever at den andre benytter makt for å påvirke situasjonen til egen fordel» (Ekeland, 2022, s.91). Gjennom sin forskning har Ekeland belyst kompleksiteten i slike situasjoner, hvor konflikter kan oppstå på grunn av ulike perspektiver, mål og behov. Konflikt dreier seg altså om partenes ulike virkelighetsforståelser, at egne interesser oppleves som truet og en følelse av manglende kontroll og avmakt. Videre handler konflikt om hvordan partene velger å handle i møte med uenighetene. *Foreldrekonflikt* favnes av denne definisjonen, og Sudland (2019, s.1) skriver at konflikt mellom foreldre som har flyttet fra hverandre karakteriseres av sinne, fiendtlighet, mistillit og vanskelig kommunikasjon knyttet til omsorgen for barnet. Videre hevder forfatteren at en årsak til at konflikten vedvarer er foreldrenes manglende vilje

eller evne til å inngå kompromiss angående barnebidrag, barnets bosted, daglige rutiner eller barneoppdragelse.

Heggedalsvik et al (2022) bruker teorien om «wicked problems» for å belyse foreldrekonfliktens natur. Ifølge forfatterne vil ikke løsninger som brukes i øvrige barnevernssaker fungere i foreldrekonfliktsaker, ettersom det er vanskelig å oppnå en felles forståelse av problemet og hvilke tiltak som kan hjelpe. Problemet har en sirkulær struktur, der endringer i en del vil føre til endringer i en annen del. På den måten vil små endringer i et komplekst problem skape forandringer i hele systemet, og følgelig kan ikke saksbehandleren finne frem til hurtigløsninger (Heggdalsvik et al., 2022, s.283). I det videre vil jeg omtale fenomenet wicked problems som komplekse problemer.

3.1.1 Sosioøkonomisk status i foreldrekonfliktsaker

Spesielt for høykonfliktsaker er at foreldrene ofte har en høyere sosioøkonomisk status enn foreldre i de øvrige barnevernssakene (Sudland & Neumann, 2021a, s.137). Sosioøkonomisk er et faguttrykk som knyttes til samspillet mellom det sosiale og økonomiske, og sosioøkonomisk status sier noe om både inntekt og yrke (Tjora & Tjernshaugen, 2022). En person med høy sosioøkonomisk status vil ha en høy stilling med god inntekt. I følge Houston et al (2017, s.364) er foreldre i konflikt ofte godt fungerende hver for seg og under parforholdet ga de god nok omsorg til barnet. Det er med andre ord interaksjonen og konflikten mellom foreldrene som er skadelig for barnet, og ikke foreldrenes individuelle omsorgsevne. Foreldrene dekker barnets materielle behov i form av klær, mat, aktiviteter og gode boforhold, og klarer ofte å vedlikeholde en struktur i hverdagen. Dette gir saksbehandlerne et tvetydig inntrykk og sakene passer ikke inn i kategoriene de normalt sett har for omsorgssvikt, slik som vold, rus, fattigdom og psykiske lidelser. I flere av artiklene blir kategorisering av foreldrekonfliktsakene forklart som en utfordring for saksbehandlerne (Jevne & Ulvik, 2012; Sudland & Neumann, 2021a).

Noen saksbehandlere knytter foreldrenes høye sosioøkonomiske status direkte til konflikten, og mener disse foreldrene lettere lar seg krenke og er mindre redde for konflikt generelt (Sudland & Neumann, 2021a, s.144). Ofte har heller ikke øvrig hjelpeapparat slik som Nav eller helse- og velferdskontoret noen tidligere kjennskap til familiene, noe som gjør det vanskeligere å kartlegge problemet (Houston et al., 2017, s.364).

3.2 Juridiske rammer

I den valgte litteraturen utgjør Lov om barnevern av 1993 de juridiske rammene. I følge forfatterne legger lovverket viktige føringer for barnevernets arbeid med foreldrekonfliktsaker (Jevne & Ulvik, 2012; Sudland, 2019; Sudland & Neumann, 2021a, 2021b). I januar 2023 trådte ny barnevernslov i kraft (Barnevernsloven, 2023) (bvl.), og bestemmelsene som nevnes i artiklene er følgelig ikke lenger gjeldende. Likevel er innholdet i den nye loven svært likt og artiklene er fremdeles relevante. I den nye barnevernsloven beskriver eksempelvis bvl. §2-2 rammene for en undersøkelse, og dette er nokså uforandret fra den tilsvarende bestemmelsen §4-3 i den gamle barnevernsloven. Bvl. §2-2 får frem at det er barneverntjenestens ansvar å undersøke bekymring og hjelpe barn som kan være utsatt for ulike former for omsorgssvikt (Barnevernsloven, 2023).

Noen saker handler om både barnevern og foreldrekonflikt, og er i skjæringspunktet mellom Lov om barn og foreldre (Barnelova, 2022) (bl.) og barnevernsloven. Som nevnt innledningsvis faller konflikt om bosted og samvær i utgangspunktet under familievernkontoret sitt mandat, og i følge Jevne og Ulvik (2012, s.21) kan dette forklare barnevernets tilbaketrunkne rolle i foreldrekonfliktsakene. Barnelova pålegger foreldrene å bli enige om barnets bosted og samvær ut fra hva som er til det beste for barnet jf. bl. §48, og familievernkontoret bidrar til dette ved mekling, råd og veiledning. Når foreldrene ikke kommer til enighet, kan de bringe frem saken for domstolen. Da bestemmer en dommer hvor barnet skal bo, omfanget av samvær og kan sette vilkår slik som tilsyn under samværet jf. bl. §43 3.ledd.

3.3 Faglig skjønn

Sudland og Neumann (2021b) definerer skjønn som saksbehandlerens frihet til å vurdere, beslutte og handle for å yte forsvarlige tjenester som er tilpasset hver individuelle sak. De mener saksbehandleren må kombinere vurderinger av det de observerer med vurderinger basert på verdier, kunnskap om familien og faglig kunnskap om omsorgssvikt (Sudland & Neumann, 2021b, s.686). Altså må ulike forhold veies opp mot hverandre ved bruk av skjønn, for å finne en god løsning tilpasset den enkelte familie. Dette arbeidet foregår i en profesjonell sammenheng, som betyr at skjønnet skal være faglig. Faglig skjønn baserer seg på teorier og metoder innenfor et fagfelt, og vitenskapelige argumenter som brukes for å finne frem til den beste beslutningen i hvert enkelttilfelle (Hanssen et al., 2015, s.21). FOs yrkesetiske

grunnlagsdokument støtter opp under denne definisjonen, og det følger av dokumentet at brukere har komplekse og mangfoldige behov. Sosialarbeideren kan derfor ikke handle kun ut fra generalisert kunnskap, juridiske regler og etiske normer, men må ha «faglig og moralsk dømmekraft og evne til å utøve skjønn» (FO, 2019, s.8). Videre presiseres det at faglig skjønn er å «skjelne mellom vesentlig og uvesentlig, vurdere ulike sider ved sammensatte og komplekse situasjoner og avveie mellom ulike interesser og hensyn» (FO, 2019, s.8).

Det er en vanlig antakelse at skjønnsutøvelse er motsatsen til å følge regler, og at med klare regler er faglig skjønn overflødig, men Oterholm (2015, s.174) mener derimot at regler og faglig skjønn er sammenfiltret. Skjønsmessige vurderinger gir adgang til å anvende ulike lovbestemmelser og kan derfor påvirke handlingsrommet (Gjersøe, 2019, s.52). På denne måten kan en si at saksbehandlere har handlingsrom til å foreta individuelle vurderinger og iverksette tiltak innenfor de juridiske rammene. Samsonsen & Turney (2017,s.113) mener at faglig skjønn er særdeles viktig ettersom sosialarbeidere ofte må ta beslutninger basert på «kompleks, mangefasettert og ofte selvmotsigende informasjon». Dette viser at når rammene er vide så er handlingsrommet stort. I slike situasjoner kreves det gode evner til avveining av hensyn. I motsatt fall vil det være tydelige regler, som skaper et lite handlingsrom og gjør det faglige skjønnet svakt (Hanssen et al., 2015, s.28). Gjersøe mener at brukere er forskjellige og at det ikke er en fasit for hvordan de kan hjelpes. Derfor er det både nødvendig og ønskelig med bruk av faglig skjønn i sosialfaglig arbeid (Gjersøe, 2019, s.53).

3.3.1 Ulik skjønnsutøvelse blant saksbehandlere

Sudland og Neumann (2021b, s.686) går i sin artikkel gjennom tidligere forskning om skjønnsutøvelse, og beskriver at det er utfordrende å utvise godt faglig skjønn ettersom det ikke er utviklet noen profesjonell konsensus om hva som utgjør forsømmelse og omsorgssvikt hos foreldre. Forskning viser blant annet at denne usikkerheten og mangelen på faglig kompetanse kan føre til at saksbehandlerne baserer profesjonelle beslutninger på personlige moralske meninger. Saksbehandleren kan også tilskrive tidligere erfaringer betydelig vekt i de skjønsmessige vurderingene av barnets situasjon. Gjersøe har et lignende perspektiv på faglig skjønn, og trekker frem at saksbehandlere i barneverntjenesten vil ha et tilnærmet likt forskningsbasert og teoretisk kunnskapsgrunnlag, men at den personlige og praktiske erfaringen vil være ulik. Derfor vil det skjønsmessige grunnlaget være forskjellig for hver saksbehandler, og beslutningsprosessen påvirkes følgelig av profesjonsutøveren selv. Sagt med andre ord kan like saker få ulikt utfall (Gjersøe, 2019, s.52).

3.4 Standardisering i barnevern

I følge Terum (2003, s.157) forutsettes det at saksbehandlere skal utøve skjønn når politikere ikke har utformet tydelig lovverk eller retningslinjer for saksbehandling, samt når det er utydelig hvordan verdier og standarder skal virke inn på beslutningen. I forbindelse med dette er det diskutert hvorvidt det burde være tydelige retningslinjer for hvordan skjønnet skal utøves. En tilnærming for sikre riktige beslutninger er større grad av standardiserte fremgangsmåter. Dette kan være ulike maler som sikrer riktig saksbehandling i de ulike fasene av en barnevernssak. Slike verktøy kan være nyttige ved å fungere som sjekklister i komplekse saker (Oterholm, 2015, s.181-182).

Barnevernet har de siste årene gjennomgått flere endringer som kan tolkes som påvirket av den generelle trenden i samfunnet mot økt standardisering (Almklov et al., 2017). Et eksempel på en slik standardisert mal er Kvello-malen, som tilbyr en struktur for undersøkelser. Saksbehandleren skal, avhengig av bekymringsmeldingens alvorlighetsgrad og innhold, følge en sjekkliste for å komme frem til en korrekt konklusjon (Almklov et al., 2017, s.160). Det fremkommer i en studie av erfaringer med Kvello-malen at barnevernsansatte er fornøyde med malen og ønsker å bruke den. Hensynet til struktur og systematikk trekkes særlig frem som positivt, og ingen saksbehandlere i undersøkelsen fremmet bekymring knyttet til at standardiserte maler begrenser skjønnsutøvelsen (Kjær, 2017, s.321).

Houston et al (2017, s.369) har gjennomført en studie av barnevernets arbeid med foreldrekonflikt i Canada, og observerte at henlagte saker med foreldrekonflikt ofte kommer tilbake. Forfatterne fokuserer derfor på at det bør finnes klare retningslinjer for hvordan saksbehandlere identifiserer risiko for emosjonell omsorgssvikt og tidspunkt for iverksetting av tiltak i høykonfliktsaker. Almklov et al (2017, s,154) er også opptatt av den økende bruken av evidensbaserte metoder bestående av standardiserte praksiser i barnevernet. Forfatterne mener det er en økende tendens til å utføre målinger og tellinger, og at saker deles inn i standardiserte klasser. Disse eksemplene viser at standardisering opptar en stadig større rolle i barnevernsarbeid.

3.4.1 Rettssikkerhet

Videre kan standardiseringen føre til mindre usikkerhet knyttet til hvorvidt beslutninger baserer seg på faglig kompetanse, og føre til større grad av forutsigbarhet og likebehandling

på tvers av barneverntjenester (Rød & Heggdalsvik, 2019, s.82). Ifølge Samsonsen og Turney (2017, s.117) kan faglig skjønn true likebehandling, forutsigbarhet og rettssikkerhet, og dette kan reise demokratiske spørsmål knyttet til offentlig kontroll. Dette gjelder ikke kun barnevernsarbeid, men også andre områder der sosialarbeidere utøver faglig skjønn. Terum (2003, s.160) tematiserer standardisering knyttet til utdeling av sosialhjelp, og trekker frem mangel på likebehandling og store forskjeller i stønadsnormer mellom kommunene. På bakgrunn av dette kan standardisering være et viktig verktøy for større rettssikkerhet for tjenestemottakerne.

4.0 Diskusjon

Oppgavens problemstilling er som følgende: *På hvilken måte kan faglig skjønn og standardisering skape muligheter og begrensninger for saksbehandlere i barneverntjenesten sitt arbeid med foreldre i konflikt?*

I det påfølgende vil oppgaven bruke den relevante litteraturen til å belyse problemstillingen. Et av momentene som trekkes frem er på hvilken måte saksbehandlerens kategorisering i arbeidet med foreldrekonfliktsakene utgjør utfordringer og muligheter, og hvordan skjønn eller standardiserte maler påvirker dette. Videre diskuteres det hvordan saksbehandlerens personlige følelser og opplevelser kan innvirke på arbeidet.

4.1 Kategorisering og definering av problemet

Når barneverntjenesten undersøker saker, gjennomfører saksbehandleren et kategoriseringsarbeid. Dette går eksempelvis ut på å relatere saken til det relevante lovverket og finne dekkende lovbestemmelser. I tillegg kan saksbehandleren bevisst eller ubevisst knytte sakene til kjente kategorier slik som psykiske lidelser, fattigdom, rus eller vold (Jevne & Ulvik, 2012, s.25). Dette gjøres blant annet fordi kompleksiteten i situasjonen kan bli overveldende, særlig når tidsrammen er begrenset og ressursene knappe (Kojan & Christiansen, 2019, s.31). Med andre ord er kategorisering en måte å effektivt strukturere virkeligheten på for å spare tid og ressurser. Barnevernet har tradisjonelt sett jobbet hovedsakelig med enslige mødre og ulike former for marginaliserte familier. Likevel kan det ifølge Sudland og Neumann (2021a, s. 140) se ut som at barnevernet i stadig større grad møter ulike typer familier fra hele befolkningen. Dette kan være på bakgrunn av endringer i familiestrukturer, slik som en økende andel skilsmisser og fedre som er mer involvert som omsorgspersoner (Sudland & Neumann, 2021a). Denne nye gruppen klienter som bringer inn foreldrekonfliktsakene passer ikke i de tidligere kategoriene, og dette er en utfordring for saksbehandlerne. Mangel på passende kategorier kan gjøre at saksbehandleren blir usikker på hvordan saken skal undersøkes på en måte som gir et godt og helhetlig bilde av barnets omsorgssituasjon. Kanskje er det slik at eksisterende retningslinjer og erfaringer ikke er like anvendelige i disse nye sakene. Spørsmålet blir da hva saksbehandlerne skal basere disse vanskelige undersøkelsene på, vil faglig skjønn eller standardisering være gode løsninger?

4.1.1 Forhandlinger av ansvarsområde

Det at saken dreier seg om foreldrekonflikt kan fremkomme i bekymringsmeldingen, men også underveis i pågående undersøkelser (Jevne & Ulvik, 2012, s.24). Ofte melder en av foreldrene bekymring på omsorgssituasjon hos den andre, og dette blir imøtegått av den andre forelderens med utsagn om at den som meldte ønsker konflikt og/eller ikke klarer å ivareta barnet (Sudland & Neumann, 2021a, s.143). En undersøkelse kan altså være åpnet før saksbehandleren får informasjon om foreldrekonflikten. I slike tilfeller kan det være svært utydelig om saken favnes av barnevernsloven eller barneloven, og saksbehandleren må ta en faglig skjønnsvurdering på hvorvidt saken er et anliggende for barneverntjenesten eller skal henvises til andre instanser, slik som familievernkontoret (Jevne & Ulvik, 2012,s.24). Dersom barneverntjenesten anser saken som mulig omsorgssvikt plikter de å undersøke barnets omsorgssituasjon i henhold til formålsparagrafen. I følge Jevne og Ulvik (2012, s.24) kan denne vurderingen betraktes som en forhandling om hva som omfattes av barnevernets ansvarsfelt. Ut fra et slik perspektiv vil forhandlinger om hva som er barnevernets ansvarsfelt basere seg på en personlig oppfatning. Den personlige oppfatningen vil i stor grad baseres på faglig skjønn, og følgelig vil hver enkelt saksbehandlers faglige skjønn stå sentralt i vurderingen av hvorvidt saken skal være en barnevernssak.

I denne forhandlingen kan saksbehandleren bruke det faglige skjønn til å se muligheter eller begrensninger. Saksbehandleren kan eksempelvis oppleve å ha manglende beslutningsmyndighet i høykonfliktsakene. Dersom saksbehandleren opplever det slik kan det være basert på en tanke om foreldrekonflikt alltid hører inn under lov om barn og foreldre. Da har saksbehandleren bevisst eller ubevisst anvendt sitt faglige skjønn til å skape færre muligheter i saken; om saksbehandleren vurderer at saken hører inn under lov om barn og foreldre, kan det kun henvises videre til familievern, advokater eller domstol (Jevne & Ulvik, 2012, s.24 og 29). Dette er i tråd med barnevernslovens forarbeider, men det kan likevel føre til at omsorgssvikt går ubemerket.

Hvis saksbehandleren derimot hadde sett at barnets omsorgssituasjon påvirkes av foreldrekonflikten kunne de åpnet eller fortsatt en sak etter barnevernsloven, på bakgrunn av undersøkelsesplikten jf. bvl. §2-2 1. ledd. Dette skaper muligheter. Saksbehandleren kan anvende sitt faglige skjønn og gjøre en vurdering av hvorvidt foreldrekonflikten er omsorgssvikt. I artikkelen til Sudland og Neumann (2021a, s.143) fremkommer det at saksbehandlere erfarer at barn som lever under høykonflikt kan vise klare symptomer slik

som depresjon eller angst, mistriivsel, dårligere skoleprestasjoner, fortvilelse og sinne. Saksbehandlere var bekymret for at barna hadde et høyt nivå av indre stress, press og frykt, samt at de sto i en vanskelig lojalitetskonflikt. Varigheten av konflikten ble også viktig i vurderingen av om konflikten var emosjonell omsorgssvikt og skadelig for barnet (Sudland & Neumann, 2021a, s.145). Jevne og Ulvik (2012, s.24-25) fremhever hvorvidt foreldrene involver barnet i konflikten eller gjør noe for å endre situasjonen som et annet vurderingsmoment. Dersom saksbehandleren bruker sitt faglige skjønn bestående av sin barnevernfaglige kompetanse og erfaringer til å vurdere at disse forholdene er svært bekymringsverdige vil det skape flere muligheter i saken i form av en utvidet undersøkelse. På den måten er det av betydning hvordan saksbehandleren anvender faglig skjønn til å tolke de juridiske rammene slik at foreldrekonfliktsaken kan undersøkes som en barnevernssak.

4.1.2 Undersøkelsen

En av årsakene til at kategorisering av sakene kan oppleves som utfordrende er at undersøkelsene i høykonfliktsaker ikke foregår likt som i de tradisjonelle barnevernssakene (Sudland & Neumann, 2021a, s. 143-144). Retningslinjene for en barnevernsundersøkelse innebærer innhenting av informasjon fra foreldrene selv, barnet og offentlige instanser slik som Nav, skole, familievernkontor, fastlege eller helse- og velferdskontor. I studien til Sudland og Neumann (2021a, s.143) fremkom det at saksbehandlere opplevde undersøkelsene i foreldrekonfliktsaker som utfordrende fordi foreldrene ofte har høy sosioøkonomisk status, og kanskje ikke har vært i kontakt med det offentlige tidligere. Dermed blir det vanskelig å innhente informasjon fra eksterne som kan belyse foreldrenes omsorgsevner. Saksbehandlerne må legge til grunn foreldrenes egne beretninger og beskrivelser, og de kan ofte være svært forskjellige fra hverandre. Foreldrene kan gi barneverntjenesten store mengder detaljert informasjon som ikke hjelper i kartleggingsarbeidet. Ofte forteller også barna lite om egen omsorgssituasjon (Sudland & Neumann, 2021a, s.144). Dette gjør det utfordrende for saksbehandlere å undersøke omsorgssituasjonen i de komplekse høykonfliktsakene. Å innhente informasjon fra offentlige instanser og familien selv kan sies å være en standardisert form for barnevernsundersøkelse, men den passer dårlig til foreldrekonfliktsakene. Det er blant annet fordi foreldrene kommer med ulik informasjon og at det de forteller ikke kan bekreftes eller avkreftes fra offentlige instanser. Dette taler for å finne andre løsninger for undersøkelsen. Dersom saksbehandleren kan bruke faglig skjønn for å tilpasse undersøkelsen til det individuelle barn og familie kan det tenkes at både undersøkelsen og hjelpen blir bedre.

Undersøkelsen blir mindre mekanisk og man unngår å underkommunisere familienes egenart og gjøre dem til standardiserte objekter.

En annen utfordring ved undersøkelsen er saksbehandlerens vansker med å vurdere hvorvidt det foreldrene forteller er reelle bekymringer eller om det kun er beskyldninger. Dette er på bakgrunn av at begge foreldrene fremstår troverdige i sine fortellinger om omsorgssituasjonen, men at saksbehandlerne likevel observerer barn som viser symptomer på nedstemthet, mistriivsel, skolerelaterte problemer, sinne og fortvilelse (Sudland & Neumann, 2021a, s. 143). Saksbehandleren må gjøre en konstant vurdering av hva som er sant og usant (Jevne & Ulvik, 2012, s.29). I følge Sudland & Neumann (2021b, s.689) bruker saksbehandlerne vesentlig med tid på å undersøke foreldrenes anklagelser overfor hverandre. I en undersøkelse skal saksbehandleren overholde en tidsfrist på tre måneder, og før fristens utløp skal det besluttes om saken ender i henleggelse eller tiltak jf. bvl. §2-2 2.ledd. Det å bruke mye tid på å undersøke sannheten kan være unødvendig bruk av begrensede ressurser slik som tid, og kan ta fokuset vekk fra bekymringen og omsorgssituasjonen til barnet. Dette vil skape begrensninger i saksbehandlerens undersøkelse.

I følge Jevne og Ulvik (2012, s.29) kan saksbehandleren skape muligheter dersom fokuset rettes vekk fra å skille mellom sant og usant, men heller anvender faglig skjønn til å vurdere både bekymringene og beskyldningene som bekymringsfullt. Da kan saksbehandleren undersøke foreldrenes beretninger som reelle opplevelser av bekymring eller som perspektiver på hvordan foreldrene ser verden. Dette kan tydeliggjøre for saksbehandleren foreldrenes virkelighetsoppfatning og ståsted, som i tur påvirker barnets utviklingsforhold (Jevne & Ulvik, 2012, s.29). Et scenario kan være to foreldre som beskylder hverandre for å være voldelige med barnet og lyve til barnevernet. Her kan det være vanskelig å vite hvem som snakker sant, men saksbehandleren kan likevel se to foreldre som er i så stor konflikt at de ikke evner å samarbeide eller kommunisere. Ut fra kunnskap om skadevirkninger av konflikt kan saksbehandleren vurdere dette som bekymringsfullt. I slike tilfeller kan faglig skjønn utgjøre en mulighet til å se omsorgssituasjonen som skadelig og ut fra dette gjennomføre gode undersøkelser som belyser barnets omsorgssituasjon.

Ut fra det ovennevnte kan det altså virke som de standardiserte måtene barnevernet gjennomfører undersøkelser på ikke egner seg for å kartlegge familiene som kommer fra høyere samfunnslag (Sudland & Neumann, 2021a, s.149). Særlig foreldrekonfliktsakene

passer dårlig inn i den institusjonelle barnevernsrammen med etablerte prinsipper, prosedyrer og retningslinjer. Dette kan være på bakgrunn familienes høye sosioøkonomiske status og «konkurransen» om å vinne konflikten. Ut fra et slikt perspektiv kan det argumenteres for at den nåværende standardiserte fremgangsmåten for en undersøkelse fungerer som en begrensning i disse sakene, og at saksbehandlere heller burde bruke faglig skjønn for å tilpasse undersøkelsen i hver konkrete sak. Imidlertid fremkommer det i Jevne og Ulvik (2012) sin artikkel at saksbehandleren i sine vurderinger ofte retter større grad av oppmerksomhet på selve konflikten enn på barnet og den potensielle omsorgssvikten. Altså er faglig skjønn en faktor som ikke er stabil og som kan føre til feil i saksbehandlingen, noe oppgaven vil utdype i det videre.

4.1.3 Kompleksiteten i foreldrekonfliktsaker

Forskning viser at saksbehandlere strever med kategorisering av sakene ettersom bekymringen i saken er uklar (Heggdalsvik et al., 2022; Jevne & Ulvik, 2012; Sudland & Neumann, 2021a, 2021b). Begge foreldrene kan fremstå som kompetente omsorgspersoner som er støttende overfor barnet sitt og har fornuftige tanker knyttet til oppdragelse hver for seg. De dekker barnets materielle behov, og klarer å skape strukturer og rammer i barnets hverdag tross konflikten. Likevel beskriver Sudland og Neumann (2021b) at saksbehandlerne mener konflikten utgjør en risikofaktor for barnet ettersom den er langvarig og sterk. Dette utgjør en tydelig risikofaktor, men saksbehandlerne strever med å avgjøre hvorvidt det er konflikten som svekker foreldrenes omsorgsevne eller om det er konflikten i seg selv som påvirker barnets totale velvære. Et sitat fra en saksbehandler tydeliggjør hvor utfordrende denne vurderingen oppleves:

«They are good caregivers, but then you have the conflict that destroys everything.»
(Sudland & Neumann, 2021b, s.689)

Dette viser at det er utfordrende for saksbehandlerne å vurdere hva som er den faktiske bekymringen for barnet.

Vi kan se for oss en familie der både mor og far har mye kjærlighet for og anerkjenner følelsene til barnet, og de ivaretar også gode rutiner. Likevel har de vært i stor konflikt med hverandre i flere år vedrørende samvær i feriene og hvem som kjøper inn mest klær til barnet. Barnet observerer ofte krangel ved overleveringer og foreldrene snakker stygt om hverandre foran barnet. Det er også en merkbar stemning og sterk irritasjon hver gang foreldrene har vært i kontakt med hverandre. Med slike familier kan det være vanskelig for en saksbehandler

å vurdere hva som vil være en god fremgangsmåte. Et annet scenario er to foreldre som fungerte godt da de var et par, men som etter splittelsen har så stort fokus på konflikten at de ikke evner å følge opp barnet. De bruker barnet som pressmiddel for å «hevne» seg på ekspartneren og ser ikke hva som er til barnets beste. Begge disse scenarioene er svært komplekse, og komplekse problemer kjennetegnes av mangel på klare løsninger (Heggdalsvik et al., 2022, s.277). En saksbehandler kan tenke at barnevernet ikke skal undersøke fordi det ikke er deres mandat, og en annen kan tenke at det burde gjennomføres en omfattende undersøkelse med flere samtaler med barn og foreldre. Ut fra et perspektiv på rettssikkerhet er dette svært problematisk ettersom komplekse saker kan vurderes ulikt avhengig av saksbehandler.

4.1.4 Bruk av standardisering i arbeid med komplekse foreldrekonfliktsaker

En faktor som taler for økt standardisering i barneverntjenesten er altså det utfordrende arbeidet med defineringen av problemet, samt familiens rettssikkerhet. Houston et al (2017, s.369) understreker at barnevernet er i behov av klare retningslinjer knyttet til hvordan foreldrekonfliktsaker skal undersøkes, retningslinjer for å identifisere emosjonell omsorgssvikt og mer opplæring i den komplekse og unike dynamikken i disse familiene. Forskningsartikkelen trekker frem at overbelastede saksbehandlere ofte kan trekke seg ut av slike saker ettersom de er utfordrende og komplekse, og dette viser at undersøkelsen slik den foregår i dag kan føre til at foreldrekonfliktsaker behandles ulikt avhengig av saksbehandlerens overskudd. Videre kommer det frem i artikkelen at det å være mer proaktive og ha tydelige retningslinjer vil minske sjansen for at sakene kommer tilbake til barnevernet ved en senere anledning (Houston et al., 2017, s. 370). Samsonsen & Turney (2017, s.117) argumenterer for at faglig skjønn kan føre til at like saker behandles ulikt og at dette kan være et demokratisk problem, særlig ettersom forutsigbarheten, likebehandlingen og rettssikkerheten i saksbehandling kan trues. På bakgrunn av dette kan standardiserte maler være et godt hjelpemiddel for saksbehandlerens undersøkelses- og kategoriseringsarbeid i saker som er komplekse.

På den andre siden mener Heggdalsvik et al (2022, s.277) at foreldrekonflikt er et komplekst problem som ikke kan kategoriseres og håndteres med en standardisert løsning. Forfatterne av artikkelen påstår at komplekse problemer er dynamiske, og at det derfor er avgjørende å se på hele konteksten og rammene for å forstå problemet. Standardiserte verktøy kan være nyttige ved å være en støtte i beslutningsprosessen, men de kan også brukes på måter som reduserer

kritisk og analytisk tenkning (Samsonsen & Turney, 2017, s.113). Et eksempel på ukritisk tenkning knyttet til foreldrekonfliktsaker er kategoriseringen av bekymringen. Ofte ser saksbehandleren at det er konflikt mellom foreldrene, og ser dermed kun konflikten som problemet. Ved å heller kategorisere saken som omsorgssvikt enn foreldrekonflikt mener Heggdalsvik et al (2022, s.280) at saksbehandleren kan få et klarere bilde av hvorvidt foreldrekonflikten utgjør emosjonell eller annen omsorgssvikt. Det gjør det lettere å ha et tydelig fokus på barnets beste. Merkelappen foreldrekonflikt definerer problemet på en måte som stopper saksbehandlerne fra å se barnet i saken. Slik jeg vurderer det vil en helhetlig tilnærming til skjønnsutøvelse åpne for å se og forstå problemet ut fra den spesifikke konteksten til hver enkelt familie og barn. På den måten kan saksbehandleren tilpasse undersøkelsen og senere tiltakene slik at de kan gi familien best mulig hjelp. En standardisert mal for arbeidet med foreldrekonfliktsaker vil ikke kunne tilpasses til den enkelte familien, og en risikerer å ikke se barnet i situasjonen.

4.2 Saksbehandlerens emosjonelle investering

Saksbehandlere i barneverntjenesten forteller at høykonfliktsaker krever mer tid og emosjonell energi enn andre saker. Dette var blant annet på bakgrunn av de urealistiske forventningene foreldrene stilte til saksbehandlerens rolle i saken, og forventningen om at de skulle velge en side (Houston et al., 2017, s.367). Helse- og sosialsektoren handler om mellommenneskelige forhold som kan være intime, vanskelige og konfliktfylte (Ekeland, 2022, s.62). Dette omfatter saksbehandlingen i barneverntjenesten, der en griper inn i menneskers liv uten å være sikker på utfallet. Det er følgelig rimelig å anta at utøvelsen av det faglige skjønn vil påvirkes av at sakene er emosjonelt krevende. Saksbehandlerne skal gjøre utfordrende skjønnsmessige vurderinger i undersøkelsen for å vurdere i hvilken grad de skal følge opp familier med et reelt hjelpebehov, og på samme tid unngå at familier involveres unødige i barneverntjenesten (Jevne & Ulvik, 2012, s.22). Av denne grunn er det sentralt å reflektere rundt hvordan faglig skjønn påvirkes av emosjonelle reaksjoner og om standardisering kan være et godt alternativ.

4.2.1 Emosjonelle påkjenninger i foreldrekonfliktsaker

Faglig skjønn anses som både ønskelig og nødvendig i sosialt arbeid, men det medfører likevel aspekter som er problematiske (Hanssen et al., 2015, s.38). Gjennom forskningen til Sudland (2019, s.5) fremkommer det at flere saksbehandlere føler seg pessimistiske og lite

motiverte i arbeidet med foreldrekonfliktsaker. De uttrykte frustrasjon og fortvilelse for at foreldrene til stadighet forsøkte å «vinne» over hverandre, og beskriver det som utfordrende å holde fokus på barnet. Sterke emosjonelle reaksjoner blant saksbehandlerne er naturligvis ikke spesielt kun for høykonfliktsaker, men forekommer generelt i barnevernsarbeid.

I følge Sudland (2019, s.7) kan saksbehandlere fysisk og psykisk distansere seg fra foreldrekonfliktsakene i forsøk på å beskytte seg mot vanskelige følelser, dersom de ikke er klar over disse følelsene og tankene. Noen ganger skal man som profesjonell også være ansiktet på det man selv opplever som smertefullt (Ekeland, 2022, s.63). For eksempel ved å foreta en skjønsmessig vurdering om å ta et barn fra en forelder som ikke klarer å ivareta barnet i tilstrekkelig grad. Altså vil det å bruke faglig skjønn gi saksbehandleren et personlig ansvar for familien, noe som kan oppleves som svært krevende. Majoriteten av saksbehandlere opplever sterke følelser av fortvilelse, sinne og håp i arbeidet med høykonfliktsaker (Sudland, 2019, s.5), og det er nærliggende å tenke at emosjonene kan påvirke skjønnsutøvelsen. På den måten vil individuelle norm- og verdisystemer gjøre at forskjellige fagpersoner vurderer samme sak svært ulikt. Faglig skjønn er med andre ord en variabel faktor som kan føre til vilkårlighet i saksbehandlingen, og som kan stå i konflikt med det grunnleggende kravet til rettsikkerhet (Terum, 2003, s.109-110).

4.2.2 Muligheter med standardisering

I artikkelen til Samsonsen & Turney (2017, s.117) kommer det blant annet frem at muligheten for menneskelig feil taler for bruk av vitenskapelige fremgangsmåter i barnevernsarbeid. Dette er på bakgrunn av at selv de beste profesjonsutøvere kan kategorisere og vekte feil, eller i for stor grad basere beslutninger på tidligere erfaringer. Kvello-malen trekker frem risiko- og beskyttelsesfaktorer som undersøkelsen burde vektlegge (Kjær, 2017, s.310). Ut fra et slikt perspektiv kan standardiserte fremgangsmåter for undersøkelsen, slik som Kvello-malen, være gunstig i foreldrekonfliktsaker. Den kan tilby støtte og systematikk i de vanskelige kliniske og skjønsmessige vurderingene saksbehandlere må gjennomføre, med mål om å minske vilkårlighet og variasjon i saksbehandlingen (Kjær, 2017, s.309). Standardisering kan også øke muligheten for innsyn, kontroll og åpenhet (Almklov et al., 2017, s.170). Dette kan være viktig i høykonfliktsaker der det finnes få føringer for hvordan man best kan hjelpe familien og gjennomføre undersøkelsen.

Almklov et al (2017, s.169) fremhever også at standardiserte maler fører til mindre personlig ansvar i saksbehandlingen, noe som kan være nyttig for nyutdannede som opplever sterke psykiske belastninger ved gjennomføring av personlige vurderinger. Som nevnt tidligere er foreldrekonfliktsaker svært komplekse, og det kan gjøre faglige skjønnsvurderinger vanskelig for nyansatte ettersom de mangler tilstrekkelig med erfaring. Ved å anvende eksempelvis Kvello-malen blir den helhetlige personlige ansvarsfølelsen gjort om til en byråkratisk ansvarlighet knyttet til prosessen i undersøkelsen, og dette kan skape trygghet og sikkerhet i de faglige vurderingene (Almklov et al., 2017, s.170). Likevel fremhever Almklov at denne distanseringen fra saken også kan føre til en fremmedgjøring der saksbehandleren ikke tar tilstrekkelig ansvar for innvirkningen beslutningene har for familien.

Kvello-malen baserer seg i stor grad på empiriske studier (Kjær, 2017, s.310). Dette passer godt med barneverntjenestens ønske om og behov for å fremstå mer profesjonelle og vitenskapelige. I følge Almklov et al. (2017, s.164) springer dette ut fra at barnevern tradisjonelt sett har vært en disiplin som har basert seg på skjønnsutøvelse og praktisk erfaring, og at faget derfor har hatt en svak akademisk stilling. Saksbehandlere Almklov et al (2017, s.163) intervjuet mente at standardiserte maler, slik som Kvello-malen, gjorde barneverntjenesten mer profesjonell. Gjennom å følge malen opplevde saksbehandlerne at de fulgte byråkratiske rutiner, og at de tilnærmet seg saker på best mulig vis. På denne måten oppleves det å ha fulgt standardiserte prosedyrer som et sterkt faglig argument for å ha gjennomført korrekt saksbehandling (Almklov et al., 2017, s.164). Med andre ord kan standardisering føre til større profesjonell selvsikkerhet for saksbehandlere ettersom de føler de har gjort undersøkelsen «riktig» når de har fulgt en standardisert prosedyre.

Sudland & Neumann (2021a) mener at saksbehandlere som jobber med foreldrekonfliktsaker ofte kan mangle denne profesjonelle selvsikkerheten. De påpeker at saksbehandlere er svært bekymret for barna, men likevel ikke tør å gripe inn med eksempelvis tvangstiltak fordi de er usikre på hva de skal basere argumentene sine på. Sudland og Neumann (2021a, s.147) mener vi kan se at det vanskelige undersøkelsesarbeidet har konsekvenser for barnevernets vurdering av hvorvidt barnet skal flyttes ut av hjemmet. Slike inngripende tiltak krever sterke faglige argumenter som baserer seg på faglig autoritet og trygghet. En god undersøkelse basert på standardiserte maler kan gi saksbehandleren innsikt i omsorgssituasjonen, og denne innsikten kan gi saksbehandleren faglig tyngde og argumenter for å foreta en omsorgsplassering. På den måten gir standardiserte maler en større profesjonell selvsikkerhet og trygghet i beslutningene

som tas. På den andre siden mener Gjersøe (2019, s.52) at standardisering vil føre til mindre handlingsrom for saksbehandlerne og deres frihet til faglig skjønn i vurderinger vil være regulert av retningslinjer og regelstyring. Dette kan gå på bekostning av kjerneaspekter i sosialt arbeid som ikke er mulig å standardisere, slik som omsorg, tillit, godhet og respekt (Rød & Heggdalsvik, 2019, s.86)

I Samsonsen & Turney (2017, s.120) sin artikkel sammenlignes en norsk og engelsk barnevernkontekst med svært ulikt fokus på faglig skjønn og standardisering, og artikkelen tilbyr en nyansering. Forfatterne fremhever at bruken av uhemmet og utfordret faglig skjønn kan være like problematisk som overdreven mal- og protokollbruk. Videre poengterer forfatterne at det aldri vil være mulig som saksbehandler å være helt sikker på at vurderinger er riktige, men at å bruke godt faglig skjønn støttet av analytisk og kritisk tenkning, samt målrettet bruk av maler når det er hensiktsmessig kan hjelpe saksbehandleren å ta gode kvalitetsbeslutninger (Samsonsen & Turney, 2017,s.119). Dette støttes i Barne- og familiedepartementet sin NOU som ble fremlagt i mars 2023. Der fremmes det et behov for en innramming av skjønnsrommet i barneverntjenesten for å motvirke alvorlige rettssikkerhetsutfordringer (NOU 2023:7, s.150). Det betyr at dersom en ser på problematikken ut fra et helhetlig politisk perspektiv er skjønn nødvendig og ønskelig, men med visse begrensninger.

5.0 Avslutning

Mange foreldre går gjennom konfliktfylte skilsmisser og barnefordelinger hvert år, og mellom dem står det barn som har fått livet sitt drastisk endret. I noen tilfeller blir konflikten mellom foreldrene så sterk og langvarig at omsorgssituasjonen, utviklingen og trivselen til barnet påvirkes. I slike situasjoner blir foreldrekonflikten et anliggende for barneverntjenesten, og det kreves at saksbehandlerne mestrer å gjennomføre gode undersøkelser. Likevel har flere av artiklene i oppgaven trukket frem at det er lite eksisterende forskning knyttet til hvordan barneverntjenesten skal jobbe med foreldrekonfliktsakene (Heggdalsvik et al., 2022; Houston et al., 2017; Jevne & Ulvik, 2012; Sudland, 2023; Sudland & Neumann, 2021b). Av den grunn ønsket jeg å undersøke hvordan saksbehandlere i barneverntjenesten kunne anvende faglig skjønn og standardisering til å skape muligheter og begrensninger i undersøkelsesarbeidet med høykonfliktfamiliene. Jeg har belyst hvordan standardiserte maler stadig tar mer plass og på hvilken måte den kan tilby økt rettssikkerhet, men også mer mekanisk saksbehandling. For å tilegne meg kunnskap om tematikken har jeg funnet eksisterende litteratur og forskning gjennom målrettede søk i databaser.

Det ser ut til å være en bred enighet i forskningsartiklene som tar for seg barneverntjenestens arbeid med foreldrekonflikt. De understreker at saksbehandlere opplever disse sakene som spesielt utfordrende, utmattende og frustrerende (Heggdalsvik et al., 2022; Houston et al., 2017; Jevne & Ulvik, 2012; Sudland, 2023; Sudland & Neumann, 2021b). Gjennom oppgaven har jeg belyst hvordan det vanskelige kategoriseringsarbeidet utfordrer saksbehandleren, men at å bruke faglig skjønn kan skape muligheter i undersøkelsen. Dette kan gjøres ved at saksbehandleren ser saken som omsorgssvikt og ikke kun konflikt mellom foreldrene (Heggdalsvik et al., 2022, s.280). Det har også vært tematisert at disse sakene særlig gjelder familier med høyere sosioøkonomisk status. Dette er en gruppe som ikke passer inn i standarden for en undersøkelse (Sudland og Neumann, 2021a, s. 140), noe som taler for bruk av utvidet skjønn i individuelle vurderinger. Samtidig problematiseres det at faglig skjønn skaper begrensninger i form av dårligere rettssikkerhet og likebehandling. Standardiserte maler, slik som Kvello-malen, kan presentere en løsning som fører til mindre vilkårlighet og kan minke den emosjonelle belastningen på saksbehandleren (Kjær, 2017, s.309).

Det er viktig å understreke at dette er et problem der det er vanskelig å konkludere. Avveiningen mellom skjønn og standardisering er et tema som stadig er oppe til debatt i helse- og sosialsektoren, NOU 2023:7 nevner problematikken. Det kommer frem at fagprofesjonelles skjønn er viktig for å gi en individuell hjelp til familiene, men at vide rammer for skjønnsutøvelsen utgjør en risiko der det er fare for ulik behandling. Utvalget konkluderte med behov for å ramme inn skjønnsvurderinger slik at beslutninger skal være rettsriktige (NOU 2023:7, s. 150). Det fremkommer også i bacheloroppgaven at en nyansering av faglig skjønn kan være fruktbart, med bruk av standardiserte maler der det er hensiktsmessig. For at barneverntjenesten skal arbeide etter standardiserte maler må de legges til grunn at menneskers behov kan standardiseres, og dette står i kontrast til det behovet mennesker har for individuelle løsninger. Etter min mening er det fremdeles behov for mer kunnskap om barnevernets arbeid med foreldrekonfliktsaker, samt om bruken av faglig skjønn og standardisering i disse sakene.

Referanseliste

- Almklov, P. G., Ulset, G., & Røyrvik, J. (2017). Standardisering og måling i barnevernet. I E. A. Røyrvik (Red.), *Trangen til å telle: Objektivisering, måling og standardisering som samfunnspraksis* (ss. 153–183). Scandinavian Academic Press.
- Barnelova. (2022). *Lov om barn og foreldre (LOV-1981-04-08-7)*. Lovdata.
<https://lovdata.no/lov/1981-04-08-7>
- Barnevernsloven. (2023). *Lov om barnevern (LOV-2021-06-18-97)*. Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97>
- Berg, B., Ellingsen, I. T., Levin, I., & Kleppe, L. C. (2015). Hva er sosialt arbeid? I L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: En grunnbok* (ss. 19–35). Universitetsforlaget.
- Bergheim, B., Skotte, P., Neumann, C. B., & Rugkåsa, M. (2018). *Samarbeid og innsikt: En innføring i prosjektbasert læring*. Fagbokforlaget.
- BLD. (2006). *Veileder Q-1121B: Om barnevernets rolle ved mistanke om overgrep under samvær*. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/skjema/bua/rapportering20barnevern/veileder.forholdet.mellom.barneloven.og.barnevernloven.pdf>
- BLD. (2013). *Forholdet mellom barnevernloven og barneloven. Barneverntjenestens rolle der foreldrenes konflikter går ut over barnets omsorgssituasjon*. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/skjema/bua/rapportering20barnevern/veileder.forholdet.mellom.barneloven.og.barnevernloven.pdf>
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Ekeland, T.-J. (2022). *Konflikt og konfliktforståelse* (3. utg.). Gyldendal.
- FO. (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument: For barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. Fellesorganisasjonen.
<https://www.fo.no/getfile.php/1324847-1580893260/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Gjersøe, H. M. (2019). Profesjoner. I M. Rugkåsa (Red.), *Mellom mennesker og samfunn: Sosiologi og sosialantropologi for helse- og sosialprofesjonene* (3. utg., ss. 41–61). Gyldendal Akademisk.
- Gulbrandsen, W., & Tjersland, O. A. (2017). Forskningen på obligatorisk mekling ved samlivsbrudd: Et fremoverrettet tilbakeblikk. *Fokus på familien*, 45(1), 6–26.

<https://doi.org/10.18261/issn.0807-7487-2017-01-02>

- Hagaseth, I. T. (2019). Arbeid og utenforskap. I L. C. Kleppe (Red.), *Arbeidsinkludering i sosialt arbeid* (ss. 27–52). Fagbokforlaget.
- Hanssen, H., Humerfelt, K., Kjellevold, A., Norheim, A., & Sommerseth, R. (2015). Faglig skjønn i utøvelse av profesjonelt helse- og sosialfaglig arbeid. I H. Hanssen (Red.), *Faglig skjønn og brukermedvirkning i helse- og velferdstjenestene* (2. utg., ss. 17–47). Fagbokforlaget.
- Heggdalsvik, I. K., Lorås, L., & Samsonsen, V. (2022). High Conflicts as Wicked Problems from the Perspective of Family Counsellor and Child Welfare Services in Norway. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 43(2), 275–288.
<https://doi.org/10.1002/anzf.1494>
- Heggen, K., & Dahl, S. L. (2017). Barnevernets kunnskapsgrunnlag. *Fontene forskning*, 70–83.
- Helsebiblioteket.no. (2020, november 27). *Søketeknikker* [Webområde for Helsebiblioteket].
<https://www.helsebiblioteket.no/innhold/artikler/kunnskapsbasert-praksis/kunnskapsbasertpraksis.no?q=s%C3%B8keteknikker#3litteratursok-35-soketeknikker>
- Houston, C., Bala, N., & Saini, M. (2017). Crossover Cases of High-Conflict Families Involving Child Protection Services: Ontario Research Findings and Suggestions for Good Practices: Crossover Cases of High-Conflict Families. *Family Court Review*, 55(3), 362–374. <https://doi.org/10.1111/fcre.12289>
- Jevne, K. S., & Ulvik, O. S. (2012). Grensearbeid: Barnevernets møte med foreldrekonfliktssaker. *Fontene forskning*, 2/12, 18–32.
- Johannesen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Abstrakt forlag.
- Kjær, B. (2017). Fra profesjonelt skjønn til strukturerte maler i barnevernundersøkelser: Erfaringer med og syn på Kvello-malen. *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 15(4), 305–328. <https://doi.org/10.18261/issn.0809-9553-2017-04-04>
- Kojan, B. H., & Christiansen, Ø. (2019). Å fatte beslutninger i barnevernet. I B. H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (ss. 19–33). Universitetsforlaget.
- NOU 2023:7. (2023). *Trygg barndom, sikker fremtid*. Barne- og familiedepartementet.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a1eb3f73d3d94fa6b146dbd08f8a4253/no/pdfs/nou202320230007000dddpdfs.pdf>

- Oterholm, I. (2015). Skjønnsutøvelse i velferdsorganisasjoner. I L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: En grunnbok* (ss. 171–183). Universitetsforlaget.
- Rugkåsa, M., & Brodtkorp, E. (2019). Sosiologisk og sosialantropologisk tenkemåte. I M. Rugkåsa (Red.), *Mellom mennesker og samfunn: Sosiologi og sosialantropologi for helse- og sosialprofesjonene* (3. utg., ss. 11–39). Gyldendal Akademisk.
- Rød, P. A., & Heggdalsvik, I. K. (2019). Beslutninger i undersøkelsesarbeidet. I B. H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (ss. 76–91). Universitetsforlaget.
- Samsonsen, V., & Turney, D. (2017). The role of professional judgement in social work assessment: A comparison between Norway and England. *European Journal of Social Work*, 20(1), 112–124. <https://doi.org/10.1080/13691457.2016.1185701>
- Statistisk sentralbyrå. (2022). 05703: Barn som opplevde skilsmisse, etter statistikkvariabel og år. ssb.no. <https://www.ssb.no/statbank/table/05703/tableViewLayout1/>
- Sudland, C. (2019). Challenges and dilemmas working with high-conflict families in child protection casework. *Wiley*, 1–8.
- Sudland, C. (2023). «Hva gjør vi nå?» *Alvorlige foreldrekonfliktsaker i barnevernet*. [Doktorgradsavhandling]. OsloMet.
- Sudland, C., & Neumann, C. B. (2021a). For det er jo alvorlige saker: Barnevernets møte med fastlåste foreldrekonflikter. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 98(2), 136–152. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2021-02-05>
- Sudland, C., & Neumann, C. B. (2021b). Should we take their children? Caseworkers' negotiations of 'good enough' care for children living with high-conflict parents. *European Journal of Social Work*, 24(4), 683–695. <https://doi.org/10.1080/13691457.2020.1805588>
- Terum, L. I. (2003). *Portvakt i velferdsstaten: Om skjønn og beslutninger i sosialtjenesten*. Kommuneforlaget.
- Tjora, A., & Tjernshaugen, A. (2022, januar 26). *Sosioøkonomisk*. Store Norske Leksikon. <https://snl.no/sosio%C3%B8konomisk>
- Utdanningsforskning. (2016, april 15). *Hva er en fagfelleurdert artikkel?* <https://utdanningsforskning.no/artikler/2016/hva-er-fagfelleurdert-artikkel/>

Vedlegg 1 – søkelogg

Dato for søk	Database	Søkeord	Avgrensninger	Antall treff	Antall leste abstracts	Antall utvalgte kilder
Innledende søk – 3 artikler brukt i oppgaven						
09.02.23	Oria	Child welfare AND high conflict	Fagfellevurdert 2013-2023	1312 Lest til nr. 100	8	2 artikler
03.03.23	Oria	Barnevern AND foreldrekonflikt		7	1	1 artikkel
03.03.23	Oria	Barnevern* AND foreldrekonflikt*		24	7	5 artikler
06.03.23	Scopus	“Child welfare” AND “high conflict”	2013-2023	126	3	1 artikkel
06.03.23	Idunn	Barnevern* AND foreldrekonflikt		53	8	Ikke relevant
Systematisk søk – 2 artikler brukt i oppgave						
06.03.23	Oria	Barnevern AND foreldrekonflikt* AND skjønn*		4	4	2 artikler
06.02.23	Scopus	“Child protective services” OR “child welfare” AND “high conflict” AND discretion OR assessment	2013-2023	5	2	Ikke relevant
22.02.23	Oria	Barnevern* AND standardiser*	Fagfellevurdert	8	2	Ikke relevant
22.02.23	Scopus	“Child welfare service*” AND assessment AND custody		6	1	1 artikkel
Supplerende søk og kjedesøk – 2 artikler brukt I oppgaven						
07.03.23	Oria	Skjønn* AND barnevern*		169	7	3 artikler
07.03.23	Idunn	Skjønn* AND barnevern*	2013-2023 Forskningsartikkel	187 Lest til 100	5	Ikke relevant

